

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838
GHILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA
B-dul REGELE
Abonamentul anual
Anunțuri și reclame du

Nr. 34 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 8 Mai 1943

106

George Coșbuc

de V. Brantse

La 9 Mai se împlinește un sfert de veac dela moartea lui George Coșbuc. Același destin tragic, care l-a urmărit fără cruțare pe poet, hărăzindu-l omului să golească paharul amărăciunilor, pe care artistul le intuise în lumea fictivă a eroulor săi, l-a curmat firul vieții în preajma unei zile de 10 Mai, câteva luni înainte de marele praznic al desrobirii.

G. Coșbuc, cântărețul răscolitor al patimilor noastre milenare, așezat profetului biblic, n'a putut ajunge pământul făgăduinței. S'a stins stingher și izolat, în capitala țării sub ocupație străină, îmbătrânit înainte de vreme din cauza pierderii năprasnice a unicului său fiu.

„Când n'ai de-acum să mai privești
Pe cel frumos, cum însuși ești,
De dragul cui să mai trăiești
Tu Soare sfânt?”

Durerea cralului din „Moartea lui Fulger”, dăltuită de intuiția lui de artist în versuri nemuritoare, l-a răpus pe Coșbuc aievea. Ultima lui viziune pământească a fost Icoana crucificată a neamului românesc, în acea primăvară de izbătăi.

Ca eroii tragediilor clasice — atât de dragi lui — el a fost răpus de destin. Dar numai ființa lui pământească. Căci sufletul lui viu, generos, sbuciumat de durerile colectivității, s'a integrat pentru vece în cel mai scump patrimoniu al nostru.

În clipele de astăzi — poate tot atât de tragice ca cele de acum un sfert de secol — sufletele noastre dornice de adevăr și dreptate gădesc sprijin și alinare în îndemnul ce ne vin din opera sa.

Iută ce le spunea Decebal oștenilor săi într-o clipă de groază înclătăre cu un dușman superior și ca număr și ca forță:

„Vieța asta-i bun pierdut,
Când n'o trăiești cum ai fi vrut!
Și-acum ar vrea un neam călău
S'arunce jug în gâtul tău?”

Preconizând astfel lupta de rezistență, lupta vitejească pentru salvarea gliei amenințate, el nu pregetă să înfrunte nici chiar dușmănia zeilor.

„Et sunt Romani! Și ce mai sânt?
Nu ei, ci de-ar veni Cel-Sfânt,
Zamolxe, c'un întreg popor
De zel, i-am întreba: ce vor?
Și nu le-am da nici lor pământ
Căci ei au cerul lor!”

Aceste îndemnuri, ca un străvechiu ecou atavic, străbat întreaga operă a lui Coșbuc. Prin puterea lor de evocare, versurile poetului născădean concretizează dăruțenia noastră autohtonă și puterea de rezistență a neamului românesc.

Și n'ar fi fost rău dacă le-am fi urmat întocmai pe la soroace.

10 MAI

de
Ion Bozdog

Pentru corabia ce se sbate în mijlocul mării furtunoase, svârcolirea valurilor ce o amenință cu scufundarea și apoi o saltă pe înălțimea creștelor înspumate este elementul ce o menține în continuu echilibru și face pe pe cei ce plutesc în ea să înfrunte cu încredere toate momentele de încercare.

Ivirea unui punct luminos pe firmament sau la orizontul îndepărtat le inspiră curaj și le îndoieste puterea de rezistență și văslașilor și înnotătorilor.

De câte ori n'au mai fost ei cuprinși de asemenea primejdii dar în totdeauna le-au biruit și mica lor întocmire a lunecat cu dibăcie, norocoasă peste toate.

Drept întărire pentru urmași le-au fixat acele momente de grele încercări în semne luminoase, a căror amintire și privire să-i întărească în credința biruinții.

Cei mai strălucitori semn în calea neamului nostru, bătut de atâtea valuri și păscut de atâtea vitregii ale sorții, în drumul său, este ziua de 10 Mai.

Ea cuprinde rezultatul norocos al tuturor luptelor trecute pentru smulgerea din robii și închegarea unei vieți naționale independente. În ea sunt adunați într'un singur mănunchiu toți fiii neamului, căci în ea sărbătorim nu numai amintirea glorioaselor sacrificii ale Unirii celei dintâi, izbănzile războiului pentru independență și ale proclamării regalității, ci și amintirea și rezultatele eroicelor jertfe ale războiului de întregire, care a adus în cununa neamului înfloritele câmpii ale Basarabiei, vesela grădină a Bucovinei, văile și munții îndoiți de suspinele Ardealului, Crișanei și Banatului.

Viforul spintecă adeseori pânza, desprinde încheieturile, sau rupe părți din corpul vaselor, dar hărnicia îndoită

de răbdarea și credința în mântuire a celor din el le înzecește puterile de sacrificiu, le încordează și biciuește voința și credința în mântuire.

Neamul nostru își privește în această zi cu mândrie toate rănile din care a sângerat și simte că puterea lui de viață, care a închegat și vindecat nu de mult unele din aceste sfâșieri, este vie și gata să facă toate eforturile până când va reface și asigura integritatea organismului său.

Faptele de arme, fără asemănare, l-au ridicat și pus în fruntea neamurilor conștiente de menirea și demnitatea lor. Spiritul de sacrificiu și cuminenția tuturor fiilor săi, în toate ocaziunile și în toate încercările sorții, îi sunt chezașia perseverării lui pe drumul înlăturării tuturor nedreptăților ce l-au ajuns, sau care l-ar putea amenința în viitor.

S'au putut sfâșia părți din trupul său, au putut fi adumbrite unele semne ale tăriei sale, au putut fi amușite vremelnice limbile, lipsiți ochii de privilegiu sfânt și mângăietoare a tricolorului, inima lui însă svâcnește la fel, pretutindeni.

Cu cât au încercat și vor încerca mai mult răii să-i smulgă semnele vizibile ale dănuirii sale, cu atât semnificația lor se va coborî mai în adâncul inimii sale.

Neamul trăiește astăzi pretutindeni, printr'o vie conștiință a chemării și demnității sale pe acest pământ.

Românii, de pretutindeni, sărbătoresc azi cu adâncă evlavie și-mărturisesc întreaga și nesdruncinată lor încredere în curățenia veșnică și neștirbită a zilei de 10 Mai.

Viitoarea aniversare va fi — cum simte întregul neam — praznicul deplinei splendori a acestui monument de virtuți românești.

Nu!

Agentele de presă mereu ne aduc știri privitoare la bombardarea diferitelor orașe europene — bombardamente justificate prin necesitatea de a distruge instalațiile militare. Cum, însă, avioanele își îndeplinesc această misiune dela câțiva kilometri înălțime, bombele cad la întâmplare, în cartiere pașnice, peste cupole de biserici și catedrale, în curțile școlilor pline de copii, peste lucrări de artă, pe spitale, uneori pe câmp și câteodată și peste instalații cu caracter militar.

Câte odată!

Copilăria și adolescența ne-a fost îngrozită de salvăciile hoardelor de Huni și Tătari. Tuturor năvălitorilor li se putea găsi o scuză: veniau din infundăturile Asiei.

Nu văd nicio deosebire între ceea ce se întâmplă în vremurile noastre și ceea ce s'a petrecut cu sute de ani în urmă. Doar mijloacele și sistemele sunt altele.

Dacă cele mai neînchipuite grozăvii sunt inerente frontului, unde bărbații sunt cei care luptă, apoi nicio justificare nu-și mai poate avea asasinarea răniților din spitale, a copiilor, a femeilor sau distrugerea operelor de artă, indiferent de țara în care se găsesc.

S'a spus: scopul acestor bombardamente este și demoralizarea populației. Mai de grabă determinarea ei de a duce războiul până la ultimele lui consecințe, căci dacă o schișă ucigașă mi-ar lua pe unul din ai mei, n'ar ajunge o viață de om să încapă în ea toată ura pe care aș purta-o nației ce mi-a omorât pe cel drag.

Sunt asasinate orașele, sunt asasinați locuitorii lor. Omenia românească opune tuturor acestor sisteme un îndurerat: NU.

I. C.

Se bucură cucu...

Se bucură cucu
Că soarele-i cald
Și codrul îmbracă
Veșmânt de smarald.

Sub bolta de frasin
E dragostea'n toi,
Doar cucu o știe,
Intocmai ca noi;

Că farmecul trece
Și florile mor;
Iși cheamă de-aceea
Lubită cu zor.

Ecat. Pitiș

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVÂNIEI”

Problema traducerii artistice Versiunea comediei lui Lessing din „Biblioteca pentru toți”

de Ion Gherghel

II.

Am analizat, în foiletonul precedent, traducerea comediei „Minna von Barnhelm” sau „Noroc de soldat” ce apăruse, (probabil pe la începutul acestui veac), în București.

Din cele câteva exemple citate, cititorul atent și-a putut forma părerea despre această primă încercare de tălmăcire românească a odinioară atât de cunoscutei capodopere a clasicismului german.

Traian G. Stoescu și C. Ghițeanu s'au apucat de un lucru, care a întrecut cu foarte mult modestele lor puteri. Cunoștința lor de limbă germană era șubredă. Și nu ar fi de mirare dacă ar ieși la iveală că nici nu au prea apelat la originalul german, ci s'au orientat mai mult după vreo traducere franceză. Multe și ciudate inadvertențe de sens numai astfel s'au putut produce. În cazul acesta lipsa de claritate și erorile de interpretare ar putea să

Toate-s vechi și nouă-s toate

de
Pr. Alex. Florea

În revista „Transilvania“ organ al Asociațiunii „Astra“ No. 1, din Ianuarie 1943, d-l Dr. Al. Filipașcu prezintă două documente autentice ale protopopului Ion Moga al Hălmagiului, care, ca martor ocular, descrie evenimentele întâmplate în acea regiune și în unele părți ale Zarandului în anii 1848—1849.

Iu această „descriere a întâmplărilor... în care au pătimit poporul Român de către răsculați“ sunt culese importante amănunte despre tragica suferință a acestor săraci „crișeni“ de pe dealurile și luncile pe unde Crișul Alb și azi mai cântă durerile trecute ale neamului de aici.

Acești Români ai Zarandului, care „erau cei mai subjugăți iobagi, dela care se storceau de multe ori slujbe și robote ilegale, fără a li se permite ca să se plângă cuiva“, în vremea acestei revoluții au plătit cel mai scump tribut.

Avuturile lor au fost pustiite și ei omorâți în cele mai neînchipuite chinuri, pentru că stăpânii acelor golașe dealuri, cu bogății de aur în adâncuri, aveau o credință tare „că Dumnezeu nu va ajuta dușmanilor, ci va ajuta Ianului al nostru“ (cit. pg. 47).

Am urmărit toate amănuntele și înșirarea evenimentelor pe comune, atât în regiunea Hălmagiului, cât și în centrul Zarandului, pe la Baia de Criș și Brad și, fiind din acea regiune, am stăruit să pot face, în special pentru comuna natală, câteva culegeri istorice asupra acestor lupte a străbunilor noștri.

La pagina 58 se spune: „...a-prinderi, jefuiri și omoruri în protopresbiteratul de sus (Baia de Criș) foarte multe s'au întâmplat, pe care în rând să le pot descrie nu-mi sunt cunoscute, fără cele cunoscute urmează; Cărăstău, Lunca, Baia, Mesteacăn etc... căci comunități în tot Zarandul întrege și nearse foarte puține sunt dar neșefuite de dușmani nu-i niciun sat.“

După cum se vede, întreaga regiune a Crișului Alb, dela Vărfuri și până la Mihăileni-Buceș, unde Iancu sfărâma dușmanii neamului, au fost cutropite de cetele lui Csutak și Hatvány.

Cam la jumătatea drumului între Hălmagiu și Tebea, unde sub umbra gorunului lui Horia odihnesc martirii cauzelor naționale din acele vremuri, Iancu, Buteanu și alții, la intrarea în comuna Cărăstău, despre care cronicarul protopop al Hălmagiului spune că nu are amănunte, este o cruce ridicată încă din anul 1865 în amintirea unui Luca Iov, vrednic fruntaș al acestui sat și martir al revoluției din 1848.

Subt coroana de flori cu care copiii moți împodobesc acest monument al satului, se pot citi următoarele: „Cu ajutorul lui Dumnezeu s'a ridicat această Sf. Cruce în 23 Martie 1865 prin Iov Lezing și Nicolae Luca în amintirea

morții lui Iov Luca în revoluția din 1848 lunie 2, s'a chinuit grozav de viu cu praf de pușcă“.

Înainte cu ceva de izbucnirea revoluției, acest Luca Iov se duse la târg cu 6 boi să-i vândă. Cumpărător al acestor boi s'a aflat ungurul Benkes din Baia de Criș, dar părăndu-i-se prea scumpi, târgul nu s'a făcut. Dar „cumpărătorul“ își pusese gând de răsunare, râvnind totodată și la boii vrednicului Român.

Mai mult, ideile dreptății de pe Câmpia Libertății dela Blaj ajunseseră și pe aici și acești oameni, fruntași ai națiunii, luptau cu toată sârguința pentru libertate și ajutor cu avutul ce-l puteau aduna cu mare sdroabă, la cheltuielile cerute pentru oastea lui Iancu.

Și când focul se aprinse, numitul Benkes se și făcu călăul bietului popor din jur și ajutat de Pok Petru și I. Karțan și slugi de ale lor, au venit în Cărăstău la Luca Iov și pe loc l-au prins și i-au zis: „No Iovule, ai da tu cei 6 boi ca să scapi cu vieța dar noi nu te lăsăm“. A fost apoi jupuit și ars și văzând că nu moare, acolo pe locul crucii de azi i-au pus praf de pușcă și petrol și i-au dat foc.

Iată cum ne grăiește istoria și ne găsește în fiecare glie sânge de al străbunilor.

Credem că jertfele celor ce peste vremuri au intrat în eternitate cu chinuri și sdrobiri, sunt pilda cea mai mare fiilor ce trăiesc azi și vor trăi și mâne în toate tainele mari de încercări pe care prezentul și viitorul le aduce neamului ce vrea să trăiască.

Octavian Goga -- în aeternum

de
Lucian Valea

Calendarul, în dimineața aceea de primăvară feciorelnic izbucnită, arăta ziua a șaptea a lunii Mai din anul 1938. Și altfel nici nu ar fi putut să fie. Glasul profetului a răsunat în inimile tuturor, limpede ca un svon de clopot ce destramă amurgirea:

De-oiu muri la primăvară
Să mă plângeți tu și mama.
Amândouă să mă plângeți
Și să vă cerniți năframa.

Cât a trecut de-atunci? Cineva ar putea spune: cinci ani. O, dar cum s'ar putea măsura, în ani, veșnicia spre care poetul și-a început marea călătorie? Absența lui a fost pentru noi un strigăt de prezent în vâltoirile vremurilor, steaua lui o puternică muștrare. „Feciorul popii din Rășinari“ ne-a lăsat lângă vieța de evanghelie închinată neamului, cel mai marej catehism petru generațiile militante, hrisov mereu actual, biruitor și răscăllitor: Opera.

Existența cea mai tragică din cultura noastră, alături de cea a lui Eminescu și pe alt plan, o intrupează Octavian Goga. Ridicat din pământul milenar asuprit al Ardealului, dând glas vrierilor și împilărilor acestui colț de țară care se părea că „n'are Dumnezeu“, Goga a fost deopotrivă expresia naționalismului integral, prin ceea ce vizunea lui de profet și apostol deslușea în tainele veacurilor. Vrându-se contopit cu gila și dăruindu-se celor mulți, avea dreptate să ne spună:

Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maștere și rele,
Ci jalea unei lumi, părinte
Să plângă 'n lacrimile mele.

Involburat ca marea pe care a privit-o și în care și-a putut recu-

noaște mărețul său destin, Goga poartă cu el toată vieța, stigmatul de a nu-și putea aparține, de a fi mereu al celor obidiți de soartă, al celor mulți în care „urlă și gem robiile de veacuri“. Intellectual cu suflet de țaran, a străbătut în vieța simțindu-se cuprins în tensiunea dintre orașul în care era condamnat să trăiască și satul după care tânjeau dorurile lui.

Urându-l pe cel dintăiu pentru cosmopolitismul babilonic ce i-l oferea, se întoarce cu sufletul la sat ca în spre un pristol de cuminecare. Aici îl așteaptă toți ai lui, aici se desfășoară lumea din mijlocul căreia s'a ridicat ca un tunet, prevestitor de furtuni și împliniri.

S'a prăbușit poetul, vizionarul sau omul? Niciunul. Jalea de care se simte cuprins în „Profetul“ este mai de grabă a unui neînțeles, ceea ce nu-i tot una cu prăbușit.

Un chiot strâmb îmi urlă la fe-
reastră,
Norocul lui mă muștră și mă doare.
Nu-i visul meu în fericirea voastră...
Eu am vestit o altă sărbătoare.

Goga a vestit sărbătoarea veșniciei, alții au înțeles-o pe cea a zilei. Și din sguduirea sufletului său neogoit, a țâșnit lumina vieții fără de moarte a neamului.

Astăzi facem popas lângă veșnicie. Cum am putea oare întocmi bilanțul, acolo unde timpul n'are ce căuta. În fața mormântului unde numai cu gândul ajungem, ar trebui fiecare să zăbovim. Nu reculegere, ci smerită închinare. Pentru că titanul dela Ciucea este în conștiința Ardealului și a românismului, o eternă prezență, alături de cea a lui Dumnezeu.

DABOJUL LUI IOV

Boală cu leac

În „Bucovina literară“ din 28 Martie 1943 d-l Gh. Noveanu se miră de milioanele de pagini traduse, în ultimii doi ani, din literatura engleză și americană în limba română.

„Revista Bucovinei“ a D-lui Leca Morariu, într'o notiță de cronică, subliniază aceeași mirare.

Adică s'au tradus, în total, 80-90 de volume, într'un interval în care din literatura „fărtaților de arme“, de-abia dacă s'au tălmăcit 10-20 de cărți.

Nedumerirea a mai fost exprimată și de alții. De altfel, realitatea o poate constata ori cine are două clipe de pierdut în fața vitrinelor librăriilor noastre.

De unde hârtia, când hârtia se capătă cu cartelă?

De unde bani pentru traducător? De unde curajul editorului de a investi afată bănet în aceste traduceri, făcute la botul calului?

Că doar n'o fi vrând cineva să ne documenteze că această invazie de traduceri corespunde unor reale necesități de ordin sufletesc, sau s'ar confecționa (termenul nu e prea tare) la „cererea generală a publicului“!

Noi nu protestăm împotriva traducerilor din literaturile străine, ci a felului cum sunt făcute. Problema, subt aspectul politic, privește țara și dacă țara crede că așa e bine, cuvântul nostru, pro sau contra, tot n'ar putea determina o măsură.

Subt aspect cultural însă, îndoparea cititorilor cu „opere“ zăpăcit traduse, nu ne poate aduce niciun câștig, indiferent din ce limbă ne-ar veni tălmăcirea.

Dacă Ministerul Propagandei ar urmări puțin chestia asta, poate ar putea pune capăt desmățului.

Reviste și ziare

„RĂSUNETUL“ dela Lugoj

nr. de Paști ne aduce scrisul cald al d-lui Ion I. Pogana despre col. Petrescu-D. Tocileanu.

Despre Iracile Porumbescu

ne aduce aminte d-l Leca Morariu în „Revista Bucovinei“ an. II, nr. 4. Articolul, concis și documentat, are un final concludent: „Iracile Porumbescu e, deci, nu „numai“ tatăl marelui Ciprian.“

Sfihuri pentru primăvară

semnează, în același număr al revistei d-lui Leca Morariu, D-na Adelina I. Cârdeș, ale cărei începuturi poetice — ajunse azi realizări — trebuie căutate și în acest Brașov al regretatului Ciprian Porumbescu.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

Ziua Domnului

Chipul femeii creștine

Când gândul nostru purtat pe dăngănit de clopot se umplea de greutatea Golgotei, făcând zid de credință, însoțitoarele lui Isus pornesc spre mormântul din grădina lui Iosif.

Despărțirea de Cel răstignit le-a făcut să poarte în suflet duioșia clipeilor de absență.

Sufletele lor înfrigate de teama greutății pietrii de pe mormântul din grădina Arimateianului, li s'au schimbat în bucuria Învierii, cu daruri în plus, care dau vieții trăinicie.

De atunci s'a prelinș peste marginea vremii o mie și atâtea sute de ani, pentru ca Biserica să le cinstească în această zi, ca pe niște purtătoare de miruri sfinte.

Acestea sunt femeile mironosițe, care mângâiaseră pe Hristos cu evlavie lor.

Iată de ce în duminica a doua după Înviere sărbătorim pe aceste femei, cinstite de evlavie creștină cu numele de mironosițe, ca cele mai credincioase tovarășe ale Mântuitorului din timpul patimilor și cele dintâi vestitoare ale Învierii Lui.

Femeile cu miresme priveau la lumina idealurilor sfinte dovedind tăria sufletească în materie de viață și credință. Cuvioșia, hărnicia în credință și curajul spre cele dumnezeiești, iată virtuțile ce au format podoaba sufletului lor.

Ele au fost și încadrează chipul cel frumos al femeii creștine.

Creștinismul a stabilit și scopul sublim al femeii, încredințându-i un rol deosebit. Ea nu mai este sclavă ca înainte de Hristos; ea nu mai este socotită ca ființă lipsită de suflet; femeii nu i s'a mai îngredit libertatea ca în epoca păgână.

Mântuitorul, prin Fecioara Maria, femeile mironosițe și întreaga pleiadă de mucenice și martire a dat femeii creștine un rol covârșitor de a coopera în opera mântuirii. Ei i-a dat apostolia moralității, răsturnând concepția păgână referitoare la situația socială a femeii.

În jurul lui Isus vedem mereu femei evlavioase care-L ascultă și-L slușesc. Credința și devotamentul lor fac pe Isus să grăiască cuvinte de veșnicie pentru ele.

Cuvântul Domnului a zugrăvit femeia în chip ideal, așa cum a creat-o Dumnezeu.

Sunt și azi multe femei creștine care țin aprinsă în casa lor flacăra credinței în Hristos și sârguesc în alinaarea durerilor tămate de El.

Chipul femeii creștine îl vedem și azi, acolo, departe, unde curge sânge, sau aci aproape lângă patul durerii celor ce și-au dat din trupul lor pentru o Țară Mare.

Curajul ei a ajuns să fie un adevăr de viață. Biruște și nu se dă învinsă. E chip de erou ce răsare ca pe câmpurile de bătaie.

Dar fără îndoială este tot atât de adevărat că înclinarea spre plăceri și turmentata ispitire a luxului aduc și azi o surpare a bazelor de educație morală în cămin.

Azi, mai puternic ca oricând, se cere aplicarea rolului cooperativ al femeii creștine, în lupta ce se dă pentru libertate și credință.

În tumultul acesta violent al vremii și peste truda frântă a zilei, chemarea lui Isus se cere să adie cald în inima de mamă. Din marea turburată a vieții sufletești femeia creștină să culeagă pilda mironosițelor, înnodând firul curat al trecutului cu viitorul fericirii.

Alfare pentru totdeauna Eroii Țării Bârsel

Un apel la care trebuie să se răspundă

În primul rând ne adresăm președinților cercurilor culturale ale „Astrei” din Țara Bârsel, apoi tuturor preoților, primarilor și familiilor celor căzuți pentru patrie, rugându-i să ne trimită fotografiile și date în legătură cu eroii actualului războiu, din satele și orașul Brașov.

Informațiunile vor fi cât mai complete; cu cât mai amănunțite, cu atât mai bine. În linii generale datele de care avem nevoie sunt: Numele și pronumele, gradul, ocupațiunea civilă, locul, anul, luna și ziua nașterii, averea, căsătorit sau necăsătorit, numărul copiilor, numele părinților, data plecării în războiu, unitatea din care a făcut parte, luptele la care a participat, când și unde a fost rănit, când și unde a murit, locul unde este înmormântat, faptele de arme, decorații.

Fotografiile trimise se restituie.

Cheltuielile pentru facerea clișeeilor — cheltuieli mari și grele pentru o gazetă fără subvenții — „Gazeta Transilvaniei” le suportă singură, din toată sărăcia ei.

Să fim primul județ din țară care, la sfârșitul războiului, să putem spune: *Iată, pe ai noștri ni i-am adus acasă!*

Vom avea atunci tot materialul adunat gata pentru cartea jertfelor Țării Bârsel. Ca să știe copiii și nepoții copiilor noștri, că temelii țării reintregite a fost așezată pe trupurile de eroi ai unora care nu s'au tocmît când și-au dat viața. Ca să știe satul și orașul unde-i sunt feciorii. Ca să știm, altădată, pe cine să consultăm când e vorba de hotare.

Nu mergem mai departe cu motivarea acestui apel.

Simțim că fiecare știe despre ce e vorba.

Până astăzi doi preoți harnici din județ — părintele Nicolae Bârsan din Dârste, și Alex. Florea din Vlădeni, — au și răspuns la primul apel pe care l-am făcut. Le mulțumim.

Publicarea se va face în ordinea în care primim datele și fotografiile.

Pentru orașul Brașov sarcina adunării materialului revine preoților diferitelor parohii.

„Gazeta Transilvaniei”

Eroii noștri

Dârste

Ioan I. Barbu

soldat

A căzut în luptele pentru cucerirea SEVASTOPOLULUI, în urma unor răni grave, la 26 Iunie 1942.

Este înmormântat în cimitirul eroilor români din comuna Suli (Crimeea).

Pe front a fost dela începutul războiului, iar concentrat încă din 1939.

A luat parte la toate luptele date de Batalionul de Vânători de Munte brașovean din care făcea parte.

Pentru faptele lui de arme a fost decorat.

S'a născut la 8 Martie 1908 în Dârstele Brașovului. Părinții, Ilie și Maria Barbu, îi muriseră de mult. Au rămas 8 frați orfani, fără avere, decât o casă veche de lemn, unde locuiau.

Necăsătorit.

De meserie era zidar.

A murit în vârstă de 34 ani.

Și atunci omul, omul acesta cu multe fețe, care se schimbă dela o zi la alta, nu va mai fi sălbatic și neînțeles, ci blând și plin de iubire. Omul acesta începe cu copilul, răsad fraged de viață, în care mama trebuie să țesea covor de lumină ce-i va deschide orizontul vieții, ideal înfrunghiat în Hristos. Astfel, ura nu va aprinde focuri uriașe, ca cel de acum și nimeni nu va mai zâmbi satisfăcut atunci când spulberă vieți și așezăminte de cultură și credință.

Și chipul cel frumos al femeii creștine se va înălța pe culmile anilor, urcând tot atâtea trepte către viața fericită pe care toți o dorim. Va dobândi atunci înălțimile vieții creștine ce aparține de Acel ce este însăși Viața și Fericirea.

Pr. Nic. Bârsan

Sin LUMEA Curgă

A 50-a aniversare a trenurilor exprese

Un mic și pașnic jubileu

Multe progrese în dezvoltarea căilor ferate au fost de natură pur tehnică și din această cauză nu prea au fost simțite de călători. Când, însă, acum 50 de ani, au fost puse în funcțiune pe liniile ferate germane primele trenuri exprese, mirarea și bucuria călătorilor a fost foarte mare. Prin legarea vagoanelor între ele cu „armonici” protectoare, trenul a fost transformat într-o singură unitate rulantă.

A fost un eveniment cu adevărat emoționant pentru primii călători, care au putut să se plimbe într'un tren expres dela primul vagon până la ul-

timul, trecând peste podețe mici și interesante, care legau diferitele vagoane. Primul tren expres a fost pus în funcțiune încă din anul 1892, pe distanța Berlin—Colonie. În mersul trenurilor și în ghid nu se însemnase însă acest fel de tren cu denumirea de tren expres. Abia la 10 Aprilie s'a introdus această denumire.

Afară de aceasta s'au mai introdus bilete pentru locuri, prin care călătorul avea posibilitatea de a-și asigura un loc înainte de a se sui în tren. Tot prin crearea expresului s'a introdus și un alt avantaj: vagonul restaurant, pentru călători care de sigur nu puteau să se deplaseze dintr'un vagon într'altul, în timpul mersului. În timpul războiului a trebuit să se renunțe la vagon-restaurant și la locuri rezervate, însă, odată cu încheierea păcii, călătorii se vor putea bucura din nou de aceste avantaje.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Emil Bologa, comerciant, Brașov	Lei 500
Dr. Emil Bologa, medic, Brașov	500
Dr. Octavian Lungu, medic, Brașov	500
Prof. Alexandru Pop, Sibiu	1000
Dr. Ioan Vintilă, medic, Brașov	1000
Ștefan Furnică, contabil, Brașov	1000
Dr. Dănilă Harșia, Fabrica de zahăr Bod	1000

Examenele de bacalaureat

În orașul nostru funcționează trei comisii de bacalaureat; două pentru absolvenții liceelor teoretice și una pentru cei ai liceului comercial german.

Rezultatul examenului în scris dela comisia prezidată de d-l prof. I. Lupaș, dela liceul „A. Șaguna”, este îmbucurător. Din 128 candidați au fost declarați reușiți: 122.

La această comisie sunt liceele din Cămpina, Dr. I. Meșotă, A. Șaguna și rom. cat. din Brașov.

La comisia dela lic. „Honterus” prezidată de d-l prof. Procopovici și unde s'au prezentat candidații liceelor germane, din 96 candidați au fost admiși 71.

La comisia de bacalaureat comercial (german) de sub prezidenția d-lui prof. I. Gherghel din 24 candidați au au fost admiși 21.

Biblioteca „Astra” Brașov

se va redeschide la 14 Mai, când vor fi terminate reparațiunile.

Măști contra gazelor

Comandamentul Zonei Apărare Pasivă Brașov aduce la cunoștința tuturor locuitorilor Municipiului Brașov, că toți aceia care sunt încadrați în echipele de stingerea începuturilor de incendii ale fiecărui imobil și în echipele de ajutor și disciplină în adăposturi dela imobilele unde sunt fixate aceste adăposturi, obligat să posedă mască contra gazelor.

Măștile se pot cumpăra direct dela Societatea „Lupeni” Calea Victoriei Nr. 118 și prețul este de lei 641 pentru autoritățile de stat și lei 657 pentru particulari, transportul privind pe cumpărător.

Danie

D-na Elena Pricu a donat Mesei Studenților „Virgil Onițiu” dela Liceul „A. Șaguna” din loc 500 Lei în loc de colivă pe mormânt (în Joia Patimilor) pentru părinții D-sale: Vasile și Elena Pricu. Administrația fondurilor îi mulțumește și pe această cale.

Ziua Temperanței

Liga „Temperanța” organizează și anul acesta, ca și în anii precedenți, în comunele din țară o serbare numită: „Ziua temperanței”.

Rolul aceste propagande în combaterea alcoolismului, nu mai trebuie subliniat. Cercurile culturale „Astra” și primăriile comunale au obligația să dea tot concursul medicilor de circumscripție care au primit deja dispoziții dela Serviciul Sanitar Județean, pentru organizarea acestei serbări.

Domnii Pretori vor dispune ca primăriile comunale să incheie un proces-verbal în care să menționeze numele și calitatea persoanelor care au ținut coferințe, localul unde s'au ținut și numărul aproximativ al asistenților.

Aceste procese se vor trimite, de primării, Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale „Liga Temperanței” București,

Cronica războiului

Omenia noastră față de minorități

de **Mardare Mateescu**

Pentru Sud-Estul european în deosebi, problema minorităților și tratamentul aplicat acestora de către națiunile majoritare, sau devenite majoritare prin orice împrejurări, a constituit punctul de onoare în ansamblul vieții politice moderne. Unii au corespuns misiunii lor, iar alții s'au acoperit de oprobriu, chiar atunci când le stăteau la îndemână cele mai proaspete experiențe în materie. De aceea, ne place să reproducem mai jos frumoasele cuvinte adresate României de ziarul „Slovak”, care sub titlul „România, a doua patrie a Slovacilor”, ne prezintă pasagi de felul acestora:

„Situația celor douăzeci de mii de suflete ale grupului etnic slovac din România, în comparație cu grupul etnic slovac din Ungaria, mult mai mare din punct de vedere numeric, este cea mai bună dovadă că problema grupurilor etnice se poate rezolva în mod constructiv.

„Imediat după războiu, România a rezolvat în chip pozitiv chestiunea culturală a Slovacilor. O astfel de generozitate nu găsim în nici-o altă țară. De aceea Slovacii din România se manifestă viu din punct de vedere național, au școli, învățători, preoți, și limba bisericească slovacă; au o societate culturală, cooperative agricole, sărbătorile lor naționale, drapelul lor; sunt egali printre egali, ca într-o patrie adevărată.

„Înainte de războiul mondial, minoritatea aceasta de douăzeci de mii de suflete, nu avea nicio școală slovacă și numai datorită izolării etnice, acești slovaci au rămas aproape imuni față de maghiarizare. Insuși faptul acesta a fost plătit scump, pentru că aproape optzeci la sută au rămas analfabeți.

„După 1918, prin grija statului român, s'au clădit 17 școli moderne.

Opinia publică română și autoritățile de stat s'au îngrijit deci mult de acești slovaci. Înăfrișarea amănunțită a dezvoltării slovacilor rămași în România, în comparație cu dezvoltarea acelora

care au rămas în cadrele granițelor fixate Ungariei prin tratatul dela Trianon, va fi dată ca un exemplu bun, de ilustrare a două regimuri aplicate aceluiași grup etnic.

„În aceleași împrejurări geografice, într-o situație economică identică, despărțiți numai prin granița politică, se dezvoltă un grup etnic de aceeași origine, religie și conștiință națională, în direcțiuni cu totul opuse. La răsărit de această graniță, grupul etnic slovac trăiește o viață liberă, dând statului român, lui însuși și omenirii, adevărate valori culturale, în timp ce la Apus de granița aceasta, în Ungaria, grupul etnic slovac moare intoxicat de otrava maghiarizării, numită „procesul de unificare”.

Importantul articol din „Slovak”, atât de bine primit în România, merită să fie reținut nu numai ca un salut prietenesc, dar și ca o prețioasă manifestare cu tâlcul ei.

In vremea când sunt puse ultimele semnături pe actul încheiat de comisiunea medicilor legiști, care consemnează descoperirile din pădurea dela Katyn, războiul intern în rândurile aliaților anglo-americano-sovietici se desfășoară așa cum a pornit. D-l Churchill, apoi d-l Eden și d-l Roosevelt, s'au adresat atât Polonezilor, cât și Rușilor, în vederea aplanării conflictului dintre cei doi parteneri. Dar pe câtă vreme Sikorski păstrează o atitudine echivocă, Moscova preține sus și tare demisia acestuia, pentru ca ruptura dintre sovietici și polonezi să nu rămână definitivă. Demersul oficial făcut de Soviete cere crearea unui nou guvern, indicând că noul guvern polonez trebuie să fie compus din persoane având idei rezonabile asupra chestiunii frontierelor și minorităților naționale.

În ultimă instanță, Sikorski și reprezentantul său Sanecky, au cerut eliberarea celor 800—900.000 polonezi aflați azi în Rusia Sovietică.

Situația pe fronturi

Bătălia din Tunisia

Între evenimentele survenite pe frontul tunisian înregistrăm evacuarea de către trupele Axei a orașului Mateur, așezat pe linia ferată care leagă Bizerta din Tunis. După cum se arată din Berlin, evacuarea acestui oraș s'a făcut fără luptă și în niciun caz nu poate fi vorba de un succes aliat. Forțele italo-germane s'au instalat pe poziții noi, pe înălțimile vecine situate mai la Nord, după ce au luptat în câmpie, la Vest de Mateur. Noile poziții, pe de o parte ușurează apărarea și pe de altă parte prescurtează frontul. Faptul că evacuarea s'a operat după două zile de activitate terestră redusă, arată clar că s'a procedat după planuri dinainte stabilite și nu sub influența rezultatelor operative.

Actualmente trupele aliate anglo-

americane sunt în mișcare, desfășurând diferite acțiuni ofensive.

În legătură cu operațiunile din Tunisia, un comentariu american din presa de frunte a Statelor Unite, arată că atunci când Tunisia ar fi fost cucerită până la 31 Martie, forțele aliate ar fi putut încerca o ofensivă pe teritoriul european, venind astfel în sprijinul unei ofensive rusești. În actuala situație faptul nu mai este posibil, iar Germanii vor avea timp suficient pentru a-și perfecționa sistemul de apărare pe zonele amenințate și în același timp pentru a întrebuișa trupele în acțiunea dusă împotriva Rusiei.

Frontul din răsărit

În spațiul frontului din răsărit au fost în ultimele zile oarecari indicii de însuflețire. Astfel, odată cu evacuarea localității Krimaskaia, Germanii au des-

fășurat o serioasă operațiune defensivă, menită a sfărâma primele valuri atacatoare. În același timp, pe frontul Mius, din regiunea Rostov-Taganrog, în sectorul central și la Sud de lacul Ilmen, s'a ajuns la lupte locale de oarecare amploare.

Deocamdată însă, nimic nu vrea să indice posibilitatea unor operațiuni iminente de mare amploare.

Situația pe frontul din China

Operațiunile japoneze în China se desfășoară metodic, urmărind să învâluască treptat forțele mai importante ale Ciungkingului care se mențin pe pozițiile de Nord ale frontului.

Astfel, armata japoneză care operează de-a-lungul căii ferate ce duce dela Peking la Hankeu, a reușit, după o serie de atacuri fulgerătoare, să ocupe cartierul general al celei de a treia armate chineze, în localitatea Shinh-Sinh-Wang și localitatea Ciang-Ho-Huang, cartierul general al armatei chineze din regiunea de centru și regiunea Hopei.

Trupele chineze ale guvernului din Ciungking se retrag în grabă dincolo de fluviul Tang, fiind urmărite de aproape de către forțele japoneze, care le-au îngrămădit în acea regiune.

Inmormântarea colonelului Panteff

Ultima victimă a atacurilor teroriste din Bulgaria este distinsul colonel Panteff a fost răpus de necunoscuți, după sistemul trecutului agresiv terroriste, cărora le-au căzut victime și alți oameni de frunte ai Bulgariei. Rămâne neîndoiește faptul, că la mijloc este mâna unei puteri străine, după cum se indică chiar din cercurile bulgare.

La funeralii au putut participa numai reprezentanții guvernului, cei ai Academiei Militare și membrii familiei.

Din cauza acestui atentat la Sofia s'au luat întinse măsuri de ordine. În cursul unei razii de 48 ore au fost cercetate toate cartierele și fiecare locuință, deținându-se un număr de 1060 persoane suspecte. Printre cei arestați se află aproximativ 400 comuniști.

Circulația pe străzi și comunicațiile telefonice au fost restrânse în acest interval de timp. Populația a acceptat cu cea mai mare disciplină aceste măsuri, colaborând cu autoritățile la căutarea asasinilor.

Deși cercurile din Berlin nu vor să anticipeze asupra unei luări de poziție oficială a guvernului bulgar, ele au totuși impresia că ultimele atentate comise la Sofia și urmate de măsurile luate de guvern, au la bază uneltiri sovietice. Pe baza unei serii de fapte se credea la Berlin, că Bulgaria era cu totul alături de puterile Axei și că la nevoie va fi gata să participe la războiul comun, în mod activ.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200